

Михайло Михайлецький

студент,

Науковий керівник: к.е.н., доцент Петрушка О.В.
Тернопільський національний економічний університет

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОНДІВ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Головним інститутом соціального захисту людини є соціальне страхування. Під соціальним страхуванням розуміється сукупність організаційно-правових та економічних відносин щодо захисту майнових і немайнових інтересів (соціальних інтересів) громадян з метою збереження, відновлення або поліпшення їх матеріального рівня, якості життя та соціального стану, що погіршують внаслідок настання встановлених законом та / або договором страхування несприятливих подій за рахунок грошових фондів страховика, створюваних ними з сплачених страхувальниками страхових внесків (премій) та інших джерел засобів.

Соціальне страхування – це важливе надбання цивілізованого суспільства. Переважання соціально - орієнтованих рішень в роботі державних органів впливає на бізнес-структури, підштовхуючи їх до ведення соціально-відповідальної політики. У період зростання економіки ця політика відображає загальний позитивний настрій суспільства. На тлі рецесії – утримує громадян від прийняття необдуманих рішень при плануванні своїх бюджетів. У кризових обставинах – пом'якшує негативні наслідки, в першу чергу для малозабезпечених і слабо захищених громадян. У свою чергу, це створює передумови для відродження позитивної динаміки в економіці.

Згідно Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», фонд соціального страхування України є органом, який здійснює керівництво та управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, провадить акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, забезпечує фінансування виплат за цими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування та здійснює інші функції згідно із затвердженням статутом. Фонд є некомерційною самоврядною організацією, що діє на підставі статуту, який затверджується його правлінням.

Фонд соціального страхування – це спеціалізована структура, що забезпечує функціонування всієї багаторівневої системи державного соціального страхування. Фонд фінансує виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах, при народженні дитини та щомісячній допомозі до досягненні дитиною віку півтора років, а також допомоги на поховання померлих. Крім того, ФСС фінансує санаторно-курортне обслуговування працівників та членів їх сімей, дитячий літній оздоровчий відпочинок. Основне завдання Фонду соціального страхування – виплата страхового забезпечення за такими видами соціальних страхових ризиків: необхідність отримання медичної допомоги; тимчасова непрацездатність; трудове каліцтво і професійне захворювання; материнство; інвалідність; втрата годувальника; визнання безробітним; смерть застрахованої особи або непрацездатних членів його сім'ї, які перебувають на його утриманні.

Джерелами формування коштів фонду соціального страхування України є:

- 1) страхові внески страхувальників та застрахованих осіб;
- 2) суми фінансових санкцій, застосованих відповідно до цього Закону, інших законів до підприємств, установ, організацій та фізичних осіб - підприємців за порушення встановленого порядку сплати страхових внесків та використання коштів Фонду, штрафів за недотримання законодавства про соціальне страхування, а також суми адміністративних штрафів, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за такі порушення;
- 3) суми не прийнятих до зарахування витрат страхувальника за соціальним страхуванням;
- 4) доходи від розміщення тимчасово вільних коштів, у тому числі резерву коштів Фонду;
- 5) капіталізовані платежі, що надійшли у випадках ліквідації страхувальників у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- 6) доходи від реалізації майна, придбаного за рахунок коштів Фонду;
- 7) добровільні внески та інші надходження відповідно до закону.

Удосконалення системи соціального страхування є актуальною проблемою. Сьогодні всі можливі сили спрямовані на зміцнення, розширення і створення покращених нормативних актів, що стосуються страхування. Основним завданням Фонду соціального страхування в майбутньому залишається збалансованість бюджету при підвищенні збирання страхових внесків. Іншим завданням є: продовження реалізації пілотних проектів; своєчасна організація фінансового забезпечення зобов'язань; надання державних послуг за допомогою єдиного порталу; перехід на пряму виплату допомоги.

Доходна частина бюджету Фонду напряму залежить від поточного стану всіх сфер економіки. Зокрема, фінансова криза призвела до низки негативних явищ, в тому числі зниження фінансової стійкості і ліквідації підприємств, зростання банкрутств, скорочення числа страхувальників. Все це свідчить про необхідність підтримки відповідного рівня доходів бюджетів Фонду з боку держави. Таким чином, система обов'язкового страхування є найважливішим елементом у розвитку соціально-орієнтованої ринкової економіки, що забезпечує безперервність процесу суспільного відтворення, що сприяє вирішенню державних соціальних проблем, які беруть участь в процесі формування внутрішніх інвестиційних ресурсів. Від її стану та ефективності функціонування багато в чому залежать соціальна стабільність суспільства і темпи економічного зростання країни. А фонд соціального страхування, незважаючи на наявні недоліки і труднощі в ряді соціальних питань, на сьогоднішній момент є необхідним і важливим фінансовим інститутом.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 46-47, ст.403.
2. Коцюбинська Є.Б. Сучасний стан соціального страхування в Україні. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2018. Вип. 2 (40). С. 33-36.
3. Петрушка О.В. Дискусійні питання щодо підвищення пенсійного віку в Україні в контексті світового досвіду. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2017. Т. 22, Вип. 1. С. 153-156.